

**NORMY I ZASADY
OCHRONY MAŁOLETNIICH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH
PRZED WYKORZYSTANIEM SEKSUALNYM OBOWIĄZUJĄCE
W ZGROMADZENIU KSIĘŻY MISJONARZY SALETYNÓW,
PROWINCJI pw. MATKI BOŻEJ KRÓLOWEJ POLSKI**

W posługiwaniu apostołskim w relacjach z ludźmi, a w szczególności z dziećmi, młodzieżą i osobami niepełnosprawnymi wystrzegamy się wszelkich nadużyć i troszczymy się o przejrzystość zachowań, kierując się dokumentami Kościoła i prawodawstwem Zgromadzenia (Statuty prowincjalne nr 75).

I. ZAGADNIENIA WSTĘPNE

1. Jako saletyni tworzymy w Kościele zgromadzenie zakonne, które obejmuje księży i braci połączonych tym samym powołaniem do życia zakonnego. Gromadzimy się we wspólnotach ze względu na wiarę w Jezusa Chrystusa oraz wybór i powołanie do życia nowością Jego Ewangelii w czystości, posłuszeństwie i ubóstwie (por. Konstytucje nry 1-4, Reguła życia zakonnego). Nasze Zgromadzenie przyjmuje także na swoich członków oblatów, którzy nie składając ślubów, pragną dzielić nasze życie i być włączeni do wspólnoty (por. Norma 84 K, Reguła życia zakonnego). Naszą wspólną misją jest przekazywanie Dobrej Nowiny i orędzia Matki Bożej z La Salette wszystkim ludziom przez świadectwo życia i słowa (por. Norma 38 kp, Reguła życia zakonnego). Właściwą przestrzenią owego świadectwa jest zawsze spotkanie i dialog z człowiekiem, a nierzadko bezpośredni kontakt osobisty i rodzące się więzi międzyludzkie. Jako ludzie wierzący w Chrystusa i żyjący konsekracją zakonną, rozumiemy ogromną wartość szacunku dla dobrego imienia i zachowania prawa do ochrony intymności w relacjach z bliźnimi, a także znaczenie nieustannej formacji i wysiłku na drodze ku dojrzałości (por. kan. 220 KPK).

2. Wobec sytuacji zarzutów wykorzystania seksualnego dzieci i młodzieży i osób niepełnosprawnych, których możemy być obecnie świadkami w świecie i Kościele, a także odpowiadając na wezwania Stolicy Apostolskiej i Rady Zgromadzenia Misjonarzy Matki Bożej z La Salette został opracowany dokument: **Normy i zasady ochrony małoletnich i niepełnosprawnych przed wykorzystaniem seksualnym obowiązujące w Zgromadzeniu Księża Misjonarzy Saletynów, Prowincji pw. Matki Bożej Królowej Polski**, przeznaczony do stosowania we wszystkich wspólnotach, parafiach, dziełach i instytucjach prowincji polskiej.

3. Stanowczo stwierdzamy, że dobro każdej osoby i prawo do ochrony własnej intymności, a zwłaszcza osoby małoletniej i niepełnosprawnej jest przedmiotem szczególnej troski każdego członka Zgromadzenia Księża Misjonarzy Saletynów. Niedopuszczalne jest ze strony osób konsekrowanych, czy kandydatów do życia konsekrowanego, tolerowanie jakichkolwiek zachowań noszących znamiona wykorzystania seksualnego osób małoletnich i niepełnosprawnych. Te nieodpowiednie zachowania seksualne są całkowicie przeciwne powołaniu do kapłaństwa i konsekracji zakonnej oraz niezgodne z celem i formą zarówno życia, jak i posługi naszego instytutu. Musimy mieć zawsze przed oczyma niewinne

twarze dzieci, pamiętając o słowach Jezusa Chrystusa: *Kto by się stał powodem grzechu dla jednego z tych małych, którzy wierzą we Mnie, temu byłoby lepiej kamień młyński zawiesić u szyi i utopić go w głębi morza. Biada światu z powodu zgorszeń! Muszą wprowadzić przyjsć zgorszenia, lecz biada człowiekowi, przez którego dokonuje się zgorszenie* (Mt 18, 6-7).

4. Oświadczamy, że każde nieuporządkowane postępowanie seksualne wobec małoletnich i niepełnosprawnych jest głęboko niegodziwe i karygodne oraz, w wypadku potwierdzenia się zarzutów, nie może pozostać bez odpowiedzialności zgodnie z obowiązującymi normami ustanowionymi przez kompetentną władzę kościelną i cywilną.

5. Potępiamy jako sprzeczne z zasadami życia społecznego oraz chrześcijańskiego wszelkie akty wykorzystania seksualnego dokonywane wobec osób powierzonych naszej trosce i pozostających w jakiegokolwiek formie zależności wobec nas. Odcinamy się od postaw bierności i milczenia, a tym bardziej ukrywania osób dopuszczających się takich przestępstw.

6. W sytuacji podejrzenia o wykorzystanie seksualne naszym zadaniem jest zgodnie z prawem doprowadzenie do wyjaśnienia każdego przypadku oraz ochrona i pomoc poszkodowanym. Dlatego nie rezygnując z prawa do obrony dobrego imienia podejrzanego (koniecznego np. w sytuacji fałszywych oskarżeń), nie akceptujemy działań pozornych, mających na celu zbagatelizowanie i zatuszowanie sprawy, lecz dążymy do odkrycia prawdy i, w przypadku potwierdzenia się nadużycia seksualnego, do ukarania sprawcy.

7. Normy i zasady ochrony małoletnich i niepełnosprawnych przed wykorzystaniem seksualnym w Zgromadzeniu Księża Misjonarzy Saletynów, Prowincji pw. Matki Bożej Królowej Polski nie zastępują w tej materii norm prawa państwowego oraz prawa kościelnego, a także naszej Reguły życia zakonnego i Statutów prowincjalnych. Obowiązują nas również Wytyczne Zgromadzenia Misjonarzy Matki Bożej z La Salette w kwestii nadużyć seksualnych wydane przez Radę Zgromadzenia w 2019 roku, jak również wytyczne w sprawie ochrony małoletnich i niepełnosprawnych dane przez konkretną diecezję, w której zamieszkują i podejmują posługę duszpasterską zakonnicy z naszego zgromadzenia.

8. Wszyscy członkowie Zgromadzenia Księża Misjonarzy Saletynów, Prowincji pw. Matki Bożej Królowej Polski a także kandydaci przygotowujący się do podjęcia posługi duszpasterskiej w zgromadzeniu są zobowiązani do zapoznania się z tym dokumentem oraz do respektowania zawartych w nim przepisów w posłudze zakonnej i w codziennym życiu. Podpisana przez nich własnoręcznie deklaracja zostanie złożona w aktach osobowych i będzie przechowywana w archiwum kurii prowincjalnej Zgromadzenia Księża Misjonarzy Saletynów w Warszawie.

9. Przełożeni miejscowi i odpowiedzialni za dzieła w naszej prowincji są zobowiązani do zapoznania z tym dokumentem współpracujące siostry zakonne, osoby stowarzyszone, a także osoby świeckie zatrudnione lub pomagające w różnych formach działalności zgromadzenia.

II. TERMINOLOGIA I DEFINICJE POJEĆ

10. OSOBA MAŁOLETNIA – (zamiennie: dzieci i młodzież) to osoba, która nie ukończyła osiemnastego roku życia i nie zawarła związku małżeńskiego.

11. OSOBA NIEPEŁNOSPRAWNA – (zamiennie: osoba bezradna) to każda osoba chora, z ułomnościami fizycznymi lub umysłowymi albo pozbawiona wolności osobistej, która faktycznie ogranicza jej zdolność rozumienia lub chcenia, czy też w inny sposób przeciwstawienia się agresji.

12. WYKORZYSTANIE – (zamiennie: przemoc, molestowanie, nadużycie) – to forma krzywdzenia polegająca na wywieraniu wpływu na proces myślowy, zachowanie lub stan fizyczny osoby pomimo braku przyzwolenia z jej strony. Wyróżnia się wykorzystanie fizyczne, psychiczne, seksualne, cyberprzemoc, zaniedbanie.

13. WYKORZYSTANIE SEKSUALNE – to forma krzywdzenia, w której osoba małoletnia jest wykorzystywana w celu pobudzenia lub zaspokojenia seksualnego osoby dorosłej lub starszej młodzieży. Oprócz bezpośredniego kontaktu seksualnego polegającego na przełamaniu wolnej woli, wykorzystywaniem seksualnym małoletnich jest również każda sytuacja, w której dorosły nawiązuje kontakt seksualny z małoletnim, nieprzyzwyczajając się obnaża wobec małoletniego, namawia do brania udziału w czynnościach o charakterze seksualnym, prezentuje pornografię lub wykorzystuje te osoby do produkcji pornografii.

14. PRZESTĘPSTWO WYKORZYSTANIA SEKSUALNEGO – polski kodeks karny uważa za przestępstwo jakąkolwiek czynność seksualną wobec osoby poniżej 15 roku życia. Osoba małoletnia powyżej 15 roku życia również jest chroniona prawem, jednak jest uważana za zdolną do wyrażenia zgody na działanie seksualne (szczegółowe przepisy polskie w ZAŁĄCZNIKU dokumentu: V. WYBRANE NORMY PRAWA POLSKIEGO). Należy jednak zwrócić uwagę, że kodeksy karne poszczególnych państw różnie definiują przestępstwo wykorzystania seksualnego.

15. W prawie kościelnym przestępstwem jest każdy nieuporządkowany czyn przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu popełniony przez duchownego z osobą małoletnią poniżej osiemnastego roku życia. Jednocześnie z osobą małoletnią poniżej osiemnastego roku życia zrównana jest osoba dorosła, która jest trwale niezdolna posługiwać się rozumem (szczegółowe przepisy w ZAŁĄCZNIKU dokumentu: IV. NORMY PRAWA KOŚCIELNEGO DOTYCZĄCE NACIEŹSZYCH PRZESTĘPSTW DOKONYWANYCH NA TLE SEKSUALNYM).

16. ZAKONNIK – jeżeli nie ma w dokumencie uszczegółowionego terminu, to przez zakonnika należy rozumieć: kandydata do zgromadzenia, nowicjusza, kleryka, zakonnika duchownego, brata zakonnego i oblata.

17. RODZICE – ilekroć w poniższych przepisach jest mowa bez bliższego określenia o rodzicach, to przez ten termin należy także rozumieć prawnych opiekunów dziecka oraz osoby sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem.

III. OGÓLNE ZASADY OCHRONY MAŁOLETNIICH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

18. Naczelną zasadą postępowania w relacjach z dziećmi i młodzieżą jest nienaruszalność ich integralności cielesnej i psychicznej.

19. Niedopuszczalne jest stosowanie kar cielesnych oraz kar, które nosiłyby znamiona przemocy psychicznej, polegających na poniżaniu, upokarzaniu i ośmieszaniu osoby małoletniej czy niepełnosprawnej itp.

20. Dzieciom i młodzieży przysługuje prawo do poszanowania ich prywatności. Wszelkie zachowania, które naruszałyby to prawo są zabronione.

21. Niedopuszczalne są takie zachowania, które w danej kulturze stanowią przekraczanie granic intymności.

22. Każde działanie seksualne wobec osoby małoletniej czy niepełnosprawnej jest zakazane, niezależnie od tego czy ma miejsce na płaszczyźnie werbalnej (np. opowiadanie w ich obecności żartów o podtekście seksualnym) czy fizycznej (np. tzw. zły dotyk).

23. W każdym działaniu trzeba zachować zasadę równego traktowania małoletnich w atmosferze poszanowania ich praw. Należy stanowczo reagować na wszystkie przejawy faworyzowania, dyskryminacji lub uprzedzeń wobec małoletnich.

24. Nie wolno przekraczać przyjętych wzorców zachowań poprzez robienie czegoś, na co rodzice małoletniego by nie pozwolili.

IV. SZCZEGÓŁOWE ZASADY POSTĘPOWANIA WOBEC MAŁOLETNIICH W POSŁUDZE DUSZPASTERSKIEJ

25. Gdy istnieje konieczność spotkania z małoletnimi należy zatroszczyć się o transparentność takiego spotkania. Najlepiej by ono przebiegało w miejscach otwartych, bez ograniczonego dostępu dla osób postronnych np. w sali katechetycznej, w kościele. Spotkań z małoletnimi nie wolno w nieroztropny sposób ani przedłużać, ani mnożyć. Spotkania z małoletnimi poniżej 15 roku winne się odbywać obowiązkowo w obecności kogoś z rodziców lub osób dorosłych. O czasie i miejscu spotkań z małoletnimi zawsze powinni być poinformowani ich rodzice. Obowiązek poinformowania o spotkaniu oprócz spowiedzi spoczywa na organizatorze.

26. Wyjątkowym indywidualnym spotkaniem jest sprawowanie sakramentu pokuty. Z reguły należy sprawować go w konfesjonale w kościele. Jeśli zajdzie konieczność sprawowania go poza konfesjonalem, np. w czasie wyjazdów formacyjnych czy pielgrzymek, należy dołożyć wszelkich starań, aby wybrane miejsce zapewniało ochronę tajemnicy spowiedzi, a jednocześnie dawało gwarancję transparentności tego spotkania w czasie udzielania sakramentu pokuty.

27. Indywidualnym spotkaniem jest posługa kierownictwa duchowego. Takie spotkanie winno być zorganizowane w miejscach oficjalnych, do tego przeznaczonych, dostępnych w każdej chwili dla innych lub transparentnych (np. przeszklone drzwi lub ściany pomieszczenia, obecność innych osób w bezpośrednim pobliżu, otwarte drzwi itp.).

28. W domach zakonnych w miejscach zarezerwowanych tylko dla zakonników (por. kan. 667 §1 KPK, Statuty prowincjalne nr 20), jak również w mieszkaniach zakonników, obowiązuje całkowity zakaz przyjmowania, spotykania się i przebywania małoletnich za wyjątkiem bliskich krewnych zakonnika.

29. Spotkania w miejscu zamieszkania małoletnich powinny mieć charakter wyjątkowy i zawsze wynikać ze szczególnie uzasadnionej potrzeby. Muszą bezwzględnie odbywać się w obecności rodziców małoletniego.

30. Forma kontaktu z małoletnimi poprzez system teleinformatyczny powinna występować wyłącznie w sytuacjach szczególnych i dotyczących kwestii związanych z posługą duszpasterską czy katechetyczną. Informacje wysyłane tą drogą mają pochodzić z oficjalnego adresu e-mailowego lub profilu, czy też oficjalnie używanego numeru telefonu.

31. W przypadku możliwości korzystania przez małoletnich z Internetu w domach zakonnych, potrzeba koniecznie wdrożyć środki bezpieczeństwa (w szczególności zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające) uniemożliwiające dostęp do treści stanowiących zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju (w tym treści erotycznych czy przemocy pod różnymi postaciami).

32. Należy wystrzegać się takiego działania czy angażowania się w życie małoletniego, które by prowadziło go do emocjonalnej zależności, np. częste obdarowywanie podarunkami, pomoc materialna, sponsorowanie małoletnich, spędzanie zbyt dużej ilości czasu z osobą małoletnią, itp. Należy unikać wszelkich zachowań, które mogą zostać odebrane jako faworyzowanie lub dyskryminowanie w grupie jednego z małoletnich.

33. Nie wolno przewozić zakonnikowi samochodem małoletnich, zwłaszcza w pojedynkę za wyjątkiem osób powiązanych relacjami rodzinnymi. Jeśli istnieje wyjątkowo taka konieczność, przewóz małoletnich samochodem może odbywać się za uprzednią zgodą przynajmniej jednego rodzica posiadającego pełną władzę rodzicielską wyrażoną na piśmie. W przypadku poważnej choroby czy zagrożenia życia osoby małoletniej należy niezwłocznie działać łącznie z przewiezieniem takiej osoby do lekarza czy szpitala. informując o tym rodziców.

34. Nie wolno częstować małoletnich alkoholem, papierosami, środkami odurzającymi (w tym narkotykami, dopalaczami i in.) lub tolerować ich używania. Osoby będące pod wpływem alkoholu lub środków odurzających nie mogą prowadzić zajęć z małoletnimi lub sprawować nad nimi opieki.

35. Opiekującym się małoletnimi zabrania się noszenia prowokującego stroju, a także wszelkich nieprzyzwoitych wypowiedzi lub zachowań w obecności małoletnich. Zabrania się wypowiedzi lub zachowań, które mogłyby zostać potraktowane jako komplementowanie lub krytykowanie wyglądu ciała młodocianych. W żadnym wypadku, tym bardziej w posłudze duszpasterskiej lub katechetycznej nie wolno wykorzystywać materiałów pornograficznych lub zawierających treści obsceniczne.

36. Nieprzestrzeganie wymienionych wyżej zasad dotyczących relacji z małoletnimi traktowane będzie jako naruszenie podstawowych obowiązków duszpasterskich z wszystkimi wynikającymi stąd konsekwencjami, nie wykluczając odpowiedzialności karnej na gruncie prawa kanonicznego i państwowego.

V. ZASADY OBOWIĄZUJĄCE W CZASIE WYJAZDÓW Z DZIEĆMI I MŁODZIEŻĄ

Poniższe zasady organizacji wyjazdów z dziećmi i młodzieżą są uszczegółowieniem przepisów zawartych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej. Organizując wszelkiego typu wyjazdy wypoczynkowe dla dzieci i młodzieży, należy pamiętać o wymogach prawnych zawartych w Ustawie z dnia 11 września 2015 roku o zmianie Ustawy o systemie oświaty i Ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1629) oraz w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 marca 2016 roku w sprawie wypoczynku dzieci i młodzieży (Dz. U. z 2016 r. poz. 452). W krajach poza Polską zasady te powinny być dostosowane do właściwych regulacji prawnych danego państwa.

37. Na każdy wyjazd z osobami małoletnimi potrzeba uzyskać pisemną zgodę rodziców (wystarczy zgoda jednego z rodziców posiadających pełną władzę rodzicielską) po uprzednim zapoznaniu ich z programem i zasadami organizowanego wyjazdu.

38. Wszystkie wycieczki, zarówno jedno- jak i wielodniowe, różne wyjazdy, turnusy wakacyjne, biwaki, rekolekcje, spotkania dzieci i młodzieży, pielgrzymki itd. powinny być starannie planowane i w sposób formalny dokumentowane ze szczególnym uwzględnieniem kwestii transportu, zakwaterowania, planu dnia z uwzględnieniem zasad obowiązujących w czasie odpoczynku nocnego oraz bezpieczeństwa i opieki nad małoletnimi.

39. Sypialnie chłopców i dziewcząt powinny być zorganizowane oddzielnie i nadzorowane przez personel tej samej płci co przebywający w nich wychowankowie. Opiekunowie nie powinni nocować w pomieszczeniu zamieszkałym przez małoletnich. W sytuacji nadzwyczajnej, wymagającej od członka personelu pozostania w nocy w sypialni z wychowankiem, opiekun powinien o tym fakcie powiadomić inną osobę dorosłą, przełożonego lub kierownika wyjazdu oraz, jeśli to możliwe, rodziców wychowanka. Tę rolę opiekuna powinna pełnić osoba świecka.

40. Szczególną ochronę należy zapewnić małoletnim podczas wyjazdów na baseny, kąpieliska, parki wodne, innego rodzaju zbiorniki wodne. Tego typu wyjazdy muszą się odbywać w obecności przedstawicieli rodziców lub wychowawców.

41. W szczególny sposób winno być respektowane prawo do intymności w takich miejscach jak przebieralnie, pływalnie, łazienki i toalety. W wymienionych wyżej miejscach nikt nie może ingerować w prywatność wychowanków. Zabrania się w tych miejscach fotografowania małoletnich czy nagrywania im filmów. Należy także zadbać, by zdjęć i filmów nie robili sobie nawzajem sami wychowankowie.

42. Nie wolno fotografować czy filmować małoletnich w przypadku wyrażonego przez nich lub przez rodziców sprzeciwu.

43. Organizator akcji, o których mowa w pkt. 2 dla małoletnich zobowiązany jest do weryfikacji osób pełniących funkcję opiekuna w rejestrze prowadzonym przez Ministerstwo Sprawiedliwości na podstawie Ustawy z dnia 16 maja 2016 roku o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 862 z późn. zm.); winien także uzyskać od opiekuna zaświadczenie o niekaralności zgodnie z aktualnym stanem Krajowego Rejestru Karnego.

44. W domach zakonnych, rekolekcyjnych, wypoczynkowych naszego zgromadzenia, w których jest możliwość zakwaterowania osób i organizowania spotkań nie wolno umieścić w jednym pokoju osoby dorosłej z małoletnią za wyjątkiem rodziców ze swoimi dziećmi czy rodzeństwa.

VI. ZASADY POSTĘPOWANIA WOBEC OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

45. Szczególnej uwagi i kompetencji wymaga ochrona przed wykorzystaniem seksualnym osób niepełnosprawnych, zwłaszcza umysłowo i psychicznie. Osoby z różnymi problemami sprawnościowymi mają takie same potrzeby biologiczne i społeczne jak inni ludzie, ale ze względu na swoją niepełnosprawność mają też potrzeby specyficzne. Wymagają szczególnej troski oraz wrażliwego podejścia ze strony opiekunów i mądrego realizowania ich potrzeb. Stąd ważna jest umiejętność zauważania takich sytuacji przez opiekunów, tym bardziej że opisywane osoby mogą mieć trudności w wyrażaniu swoich uczuć i potrzeb. Nie należy lekceważyć tego, co mówią i jak się zachowują.

46. W kontakcie z osobami z niepełnosprawnością nie powinno się: wyręczać ich w czynnościach osobistych, które mogą wykonać sami i tym samym uzależniać podopiecznych od opiekunów, infantylizować podopiecznych, lekceważyć żadnych sygnałów świadczących, że podopiecznemu może dziać się krzywda.

47. W przypadku, gdy osobie z niepełnosprawnością należy pomóc przy różnych czynnościach higienicznych, należy to czynić z wielką delikatnością przy zachowaniu intymności. Do tych czynności należy zaangażować osoby spośród opiekunów lub

wolontariuszy. Na pełnienie takiej opieki winna być uzyskana wcześniej na piśmie zgoda rodziców.

48. Kiedy zachodzi konieczność zamieszkania w jednym pokoju z osobą niepełnosprawną wynikająca ze stanu jej choroby, rolę opiekuna winna pełnić osoba świecka tej samej płci, co osoba niepełnosprawna za wiedzą osób za nią odpowiedzialnych.

49. Podczas różnych wyjazdów, wycieczek, pielgrzymek, itp. z osobami niepełnosprawnymi zachowujemy te same zasady postępowania, jakie obowiązują w relacjach z małoletnimi.

VII. OGÓLNE ZASADY POSTĘPOWANIA W CZASIE SPOTKANIA Z OSOBĄ POKRZYWDZONĄ LUB ZGŁASZAJĄCĄ PRZESTĘPSTWO WYKORZYSTANIA SEKSUALNEGO

50. Z uwagą wysłuchać osobę przekazującą informacje dotyczącą możliwości popełnienia przestępstwa przez zakonnika, starając się pozyskać podstawowe informacje odnoszące się do czasu, miejsca, okoliczności zdarzeń oraz wieku pokrzywdzonego w okresie, gdy mogło dojść do wykorzystania seksualnego. Traktować małoletniego, niepełnosprawnego lub inną osobę przekazującą informację ze spokojem i bardzo poważnie.

51. Wykazać zrozumienie i zainteresowanie, nie bagatelizując i nie lekceważąc sprawy, okazując wolę życzliwego wysłuchania i przyjęcia prawdy. Pozwolić osobie małoletniej lub niepełnosprawnej mówić w jej własnym tempie.

52. Na ile to możliwe upewnić się, czy podane informacje są prawdziwe, ale w razie wątpliwości nigdy nie sugerować danej osobie, że „nic wielkiego się nie stało”, nie kwestionować jej doświadczenia i nie wydawać pochopnych sądów. Skoncentrować się na faktach, powstrzymując się od własnej oceny i interpretacji zdarzeń. Zadawać pytania tylko w celu uściślenia przekazu informacji. Nie można zadawać pytań naprowadzających czy sugerujących odpowiedzi.

53. Zapewnić osobę małoletnią lub inną osobę przekazującą informację o wykorzystaniu seksualnym, że zostanie zrobione wszystko co możliwe, aby jej pomóc.

54. Poinformować taką osobę o konieczności przekazania tej sprawy dalej (według procedur kościelnych i państwowych) oraz o potrzebie spotkania z prowincjałem lub delegatem w celu przeprowadzenia dalszych badań.

55. Nie wolno ujawniać szczegółów rozmowy osobom postronnym, a w szczególności osobie, której zostały postawione zarzuty.

56. Niedopuszczalne jest prowadzenie samodzielnego śledztwa czy też równoległego dochodzenia, kiedy sprawa zostanie już przekazana prowincjałowi.

57. W przypadku publicznego zdarzenia, znanego już opinii publicznej (nawet w minimalnym zakresie), rozsądną rzeczą jest nie wypowiadać się w sprawie: nie wyrażać własnej opinii czy wersji przebiegu zdarzeń, tym bardziej nie występować w obronie kogokolwiek.

58. Osobą upoważnioną do kontaktu z innymi (w tym z przedstawicielami mediów) w sprawach o nadużycie seksualne dokonane przez zakonnika jest prowincjał oraz oficjalny rzecznik prowincji.

VIII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SPRAWIE WYKORZYSTANIA SEKSUALNEGO OSOBY MAŁOLETNIEJ LUB NIEPEŁNOSPRAWNEJ PRZEZ ZAKONNIKA

59. Osobą kompetentną do przyjęcia i prowadzenia sprawy o wykorzystanie seksualne osoby małoletniej przez zakonnika w prowincji polskiej zgromadzenia jest prowincjał. Prowincjał po zapoznaniu się ze sprawą może powierzyć jej prowadzenie odpowiedniemu delegatowi lub specjalnej komisji. W Zgromadzeniu Księży Misjonarzy Saletynów, Prowincji pw. Matki Bożej Królowej Polski został powołany Delegat ds. ochrony dzieci i młodzieży, który jest odpowiedzialny za przyjmowanie zgłoszeń o wykorzystaniu seksualnym małoletnich przez zakonnika. Nazwisko oraz aktualne dane kontaktowe delegata znajdują się na oficjalnej stronie internetowej prowincji: <https://saletyni.pl/ochrona-dzieci-i-mlodziezy>.

60. Kompetencja prowincjała w sprawie przyjęcia i rozpatrywania spraw o wykorzystanie seksualne osoby małoletniej lub niepełnosprawnej obejmuje wszystkie zdarzenia nadużyć seksualnych dokonane przez zakonników podlegających jego jurysdykcji.

61. Wiadomość o doznanej przez małoletniego krzywdzie może pochodzić z różnych źródeł: bezpośrednio od osoby pokrzywdzonej, od rodziców lub od osób trzecich.

62. Niezależnie od kogo pochodzi taka informacja, należy ją traktować z wielką powagą, poszukując prawdy. Procedura postępowania w czasie spotkania z osobą pokrzywdzoną lub zgłaszającą nadużycie seksualne winna przebiegać według zasad opisanych w rozdziale VII niniejszego dokumentu, aby w ten sposób zapewnić maksymalne poczucie bezpieczeństwa osoby zgłaszającej i okazać troskę o dobro ofiary i wspólnoty kościelnej.

63. Osoba skarżąca może również złożyć zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa wykorzystania seksualnego przez zakonnika do biskupa diecezjalnego swego miejsca zamieszkania bądź aktualnego przebywania, jeśli przemawia za tym odpowiednia racja (np. zamieszkanie w miejscu bardzo odległym od siedziby kurii prowincjalnej). W takiej sytuacji prowincjał, na którym spoczywa obowiązek przeprowadzenia wstępnego dochodzenia kanonicznego, po otrzymaniu stosownej informacji od biskupa diecezjalnego, podejmie z nim bliską współpracę w celu rzetelnego wyjaśnienia sprawy. Takie zgłoszenie może także przyjąć przełożony miejscowy wspólnoty lub osoba godna zaufania dla zgłaszającego. Przyjmujący takie zgłoszenie ma obowiązek przekazania tej informacji prowincjałowi.

64. Osoba składająca zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa nadużycia seksualnego wobec małoletniego winna dokonać tego na piśmie z własnoręcznym podpisem i datą. Jeżeli tego nie uczyni, można także sporządzić notatkę ze spotkania z osobą zgłaszającą zawiadomienie, w której zostanie określone imię i nazwisko zgłaszającego, jego adres zamieszkania, wiek, data czynu lub okres w jakim do niego doszło, imię i nazwisko domniemanego sprawcy, zwięzły opis doznanej krzywdy. Taka notatka z datą jej napisania musi zostać podpisana przez sporządzającego oraz w miarę możliwości przez zgłaszającego i wszystkich uczestników spotkania.

65. Przyjmujący zgłoszenie, po życzliwym wysłuchaniu osoby zawiadamiającej o zdarzeniu wykorzystania seksualnego osoby małoletniej przez zakonnika, powinien poinformować ją o obowiązku zgłoszenia do organów ścigania, zgodnie z przepisami prawa polskiego (Ustawa z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz ustawy – Kodeks postępowania karnego, Dz. U. z 2017 r. poz. 773). Według art. 240 kk, każdy kto uzyskał wiarygodną wiadomość o popełnieniu wobec małoletniego przestępstwa opisanego w art. 197 §3 i 4 kk, art. 198 kk i 200 kk, (zgwałcenie lub wymuszenie

czynności seksualnej osoby poniżej lat 15, seksualne wykorzystanie bezradności lub niepoczytalności innej osoby, obcowanie płciowe z osobą małoletnią lub doprowadzenie jej do poddania się czynnościom seksualnym, udostępnianie treści pornograficznych małoletniemu poniżej lat 15, nawiązywanie przy pomocy sieci teleinformatycznych kontaktu z małoletnim poniżej lat 15 w celu wykorzystania seksualnego) jest zobowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym organ powołany do ścigania przestępstw. Z tego obowiązku zwolniona jest osoba pokrzywdzona, spowiednik oraz ten, kto upewnił się, że sprawa została już zgłoszona organom ścigania. Informacja o dokonanym zgłoszeniu winna być przekazana na piśmie z podpisem osoby skarżącej. W przypadku odmowy złożenia podpisu, należy sporządzić notatkę służbową. Jednocześnie potrzeba poinformować osobę skarżącą, że podjęte postępowanie kanoniczne ma charakter wewnętrzkościelny.

66. Kiedy prowincjał otrzyma przynajmniej prawdopodobną wiadomość o wykorzystaniu seksualnym osoby małoletniej przez zakonnika, zgodnie z prawem kościelnym zobowiązany jest do wszczęcia wstępnego dochodzenia kanonicznego.

67. Celem wstępnego dochodzenia kanonicznego jest zbadanie faktów i okoliczności czynu popełnionego przez zakonnika przeciwko szóstemu przykazaniu wobec osoby poniżej 18 roku życia lub osoby niepełnosprawnej. Ponadto celem jest również poznanie i opisanie stanu faktycznego i przygotowanie właściwej dokumentacji. Informacje wstępne na temat zarzucanego zakonnikowi czynu należy dokładnie i dyskretnie zweryfikować, aby w wyniku tej procedury nie ucierpiało dobre imię osoby zgłaszającej, jak i podejrzanego. Otrzymywane w tego rodzaju sprawie informacje stanowią podstawę do zaproszenia osoby zgłaszającej do bezpośredniej rozmowy. Na podstawie pierwszej zweryfikowanej informacji prowincjał rozstrzyga dalszy tryb postępowania, działając według aktualnych norm prawa kościelnego i państwowego.

68. Ofiarę wykorzystania seksualnego przez zakonnika, należy otoczyć właściwą troską duszpasterską, zapewniając poczucie bezpieczeństwa, wolę życzliwego wysłuchania i przyjęcia prawdy. Należy też umożliwić uzyskanie specjalistycznej pomocy duchowej, psychologicznej i prawnej.

69. W przypadku, gdy zgłoszenie dotyczy osoby poniżej 15 roku życia, rozmowa z osobą pokrzywdzoną może być przeprowadzona tylko za zgodą rodziców i w obecności psychologa. Jeżeli zaś zgłoszenie odnosi się do osoby pomiędzy 15 a 18 rokiem życia, osoba pokrzywdzona powinna być przesłuchiwana w obecności psychologa.

70. W przypadku, gdy krzywda została ujawniona w trakcie sakramentu pokuty, mając na uwadze absolutną nienaruszalność tajemnicy spowiedzi, należy wezwać penitenta, aby poza forum wewnętrznym ujawnił te fakty osobie trzeciej: może to być bezpośrednio prowincjał, delegat, duszpasterz lub inna osoba godna zaufania. Analogicznie należy postępować w przypadku, kiedy nadużycie zostało ujawnione w ramach kierownictwa duchowego.

71. Jeśli prowincjał uzyska wiarygodną informację o popełnieniu wobec małoletniego przestępstwa opisanego w art. 156 kk, art. 197 §3 lub 4 kk, art. 198 kk i 200 kk, po upewnieniu się, że przestępstwa nikt wcześniej nie zgłosił, wtedy sam lub przez delegata przygotowuje odpowiednie zgłoszenie przy pomocy pełnomocnika prawnego. Także w przypadku innych przestępstw prowincjał powinien rozważyć, czy nie należy ich zgłosić do organów ścigania zgodnie z art. 304 kpk.

72. O informacji możemy powiedzieć, że jest wiarygodna:

- gdy istnieje obiektywny dowód popełnionego lub zamierzonego czynu;
- gdy treść wiadomości wzbudza przekonanie, że istotnie czyn został popełniony;

- informacja wiarygodna nie musi znaczyć, że jest prawdziwa. Na zawiadamiającym nie ciąży obowiązek badania zgodności informacji z prawdą. Tym zajmą się organy ścigania i wymiar sprawiedliwości.

73. Jeżeli istnieje podejrzenie, iż osobą dopuszczającą się przemocy lub nadużycia seksualnego wobec małoletniego jest zakonnik, by nie dopuścić do kolejnego nadużycia prowincjał winien na czas przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego odsunąć go od pełnienia obowiązków wymagających bezpośrednich kontaktów z małoletnimi.

74. Jeśli oskarżenia o nadużycie seksualne wobec pokrzywdzonego okażą się bezpodstawne, zakonnik oczyszczony z zarzutów winien zostać przywrócony do pełnienia obowiązków. W takim przypadku przedsięwzięte zostaną jednocześnie wszelkie środki, aby bezpodstawne oskarżenie nie odbiło się negatywnie na sytuacji takiego zakonnika, pod adresem którego skierowane zostały bezpodstawne zarzuty.

75. Kiedy oskarżenie o wykorzystanie seksualne małoletniego zostało wniesione przeciwko zmarłemu zakonnikowi, wówczas zasadniczo nie przeprowadza się dochodzenia kanonicznego, chyba, że z różnych racji wydałoby się to pożyteczne, np. dla wyjaśnienia sprawy, dla dobra osób poszkodowanych lub dla obrony dobrego imienia zmarłego. Osobę wnoszącą oskarżenie należy powiadomić o tych okolicznościach.

76. Prowincjał, po zakończeniu wstępnego dochodzenia kanonicznego jest zobowiązany przekazać akta sprawy wraz ze swoim *votum*, za pośrednictwem Przełożonego Generalnego Zgromadzenia Misjonarzy Matki Bożej z La Salette do rozpatrzenia kompetentnej dykasterii Kurii Rzymskiej, która określi dalszy sposób postępowania.

77. Cała opisana powyżej procedura powinna być interpretowana zgodnie z normami prawa kanonicznego oraz prawem karnym kraju posługi zakonnika. W razie luk lub wątpliwości interpretacyjnych należy zawsze stosować wytyczne konferencji episkopatu danego kraju i stosowne dokumenty Kościoła.

.....

Normy i zasady ochrony małoletnich i niepełnosprawnych przed wykorzystaniem seksualnym w Zgromadzeniu Księży Misjonarzy Saletynów, Prowincji pw. Matki Bożej Królowej Polski opracowano w oparciu o następujące dokumenty: List apostolski *motu proprio Vos estis lux mundi* ojca świętego Franciszka (9 maja 2019 r.); Wytyczne dotyczące wstępnego dochodzenia kanonicznego w przypadku oskarżeń duchownych o czyny przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu z osobą niepełnoletnią poniżej osiemnastego roku życia wraz z trzema aneksami (7-8 października 2014 r. znowelizowane 6 czerwca 2017 r. i 8 października 2019 r.); Prewencja nadużyć seksualnych wobec dzieci i młodzieży i osób niepełnosprawnych w pracy duszpasterskiej i wychowawczej Kościoła w Polsce (10-11 czerwca 2014 r.); Refleksja i wskazania dotyczące zarzutu nieodpowiedniego zachowania seksualnego (Kapituła Prowincjalna 2006 r.) oraz o normy i zasady ochrony małoletnich i niepełnosprawnych w innych instytucjach zakonnych i w diecezjach.

.....

Niniejszy dokument został zatwierdzony Uchwałą Prowincjała i jego Rady nr 76/IV/2020 z 15 kwietnia 2020 r.

**DEKLARACJA
RESPEKTOWANIA NORM I ZASAD
OCHRONY MAŁOLETNIICH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH
PRZED WYKORZYSTANIEM SEKSUALNYM
OBOWIĄZUJĄCYCH
W ZGROMADZENIU KSIĘŻY MISJONARZY SALETYNÓW,
PROWINCJI PW. MATKI BOŻEJ KRÓLOWEJ POLSKI**

Ja,, należący / kandydat* do Zgromadzenia Księży Misjonarzy Saletynów, Prowincji pw. Matki Bożej Królowej Polski oświadczam, że zapoznałem się z dokumentem **Normy i zasady ochrony małoletnich i niepełnosprawnych przed wykorzystaniem seksualnym obowiązujące w Zgromadzeniu Księży Misjonarzy Saletynów, Prowincji pw. Matki Bożej Królowej Polski**, rozumiem jego treść i wynikające z niego obowiązki, opisane procedury i grożące mi konsekwencje prawne.

Zobowiązuję się do przestrzegania wszystkich norm i zasad w nim zawartych. Przyjmuję do wiadomości, że nieprzestrzeganie przeze mnie **Norm i zasady ochrony małoletnich i niepełnosprawnych przed wykorzystaniem seksualnym obowiązujących w Zgromadzeniu Księży Misjonarzy Saletynów, Prowincji pw. Matki Bożej Królowej Polski** traktowane będzie jako ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków zakonnych i duszpasterskich z wszystkimi wynikającymi stąd konsekwencjami określonymi przez prawo kanoniczne i państwowe, co potwierdzam własnoręcznym podpisem.

.....
miejsowość, data

.....
podpis składającego deklarację

*) niepotrzebne skreślić